VJS

I *Momsbegrepp och inkomstskatterätten – en EG-rättslig analys* ges läsaren en grundlig genomgång av frågan om mervärdesskattelagen, för bestämningen av olika grundbegrepp såsom yrkesmässighet och verksamhet, kan hänvisa till inkomstskattelagens begreppsvärld. Grundproblemet därvidlag är att kompetensen på mervärdesskatteområdet generellt sett överfördes från Sveriges Riksdag till EG, när Sverige blev EU-medlem 1995, medan riksdagen behållit kompetensen på inkomstskatteområdet – förutom i ett par fall. De första två kapitlen behandlar därför framför allt den nya tolkningsmiljö som gäller för de båda skatteslagen sedan 1995. Genomgången där av rangordningen av rättskällor och tolkningsprinciper ger en stomme för analysen i kapitel 3 huruvida mervärdesskattelagens kopplingar till inkomstskattelagen är EG-rättskonforma. I kapitel 2 och kapitel 4 uppställs ett trettiotal s.k. referenspunkter vilka bildar ett verktyg för att lösa problem i samband med planering av skattesituationen och i skatteprocesser. När påbörjas en 'ekonomisk verksamhet' som berättigar till momsavdrag? Måste 'skattepliktiga transaktioner' ha uppkommit i verksamheten innan sådan rätt föreligger? Det är ett par exempel på frågor som berörs.

I arbetet refereras till ett hundratal domar från EG-domstolen förutom till domar från regeringsrätten m.m. Här får läsaren en uppfattning om gällande rätt på mervärdesskatteområdet idag, där EG-rätten faktiskt ingår som en del sedan 1995. Är det så att vissa regler i mervärdesskattelagen är obsoleta, och oavsett om de kopplar till den nationella inkomstskatterätten eller ej? Är det kanske så att sådana kopplingar skall upphävas eller skall möjligen den inkomstskatterättsliga lagstiftningen anpassas till mervärdesskatten? Genomgående berörs också de förslag som lämnats av mervärdesskatteutredningen "Mervärdesskatt i ett EG-rättsligt perspektiv" (SOU 2002:74). Till skillnad från den utredningen, som i första hand behandlar redovisnings- och förfarandereglerna, sätts i detta arbete fokus på de materiella momsreglerna och hur de förhåller sig till EG-rätten. När det gäller de materiella reglerna tar dock SOU 2002:74 framför allt upp huruvida momsen skall frångå ett "verksamhetstänkande" till förmån för ett "transaktionstänkande", när det gäller grundbegreppen och vissa specifika materiella momsregler – såsom de för utländsk företagare – berörs redan i den utredningen. Framför allt i sådana delar fungerar detta arbete som en kommentar, och förevarande arbete kan också sägas fylla ut den materiella analys som utredningen inte går in på. Läsaren får därför också en uppfattning om de problem som skulle uppkomma om utredningens förslag om att ersätta bl.a. skattskyldighetsbegreppet med ett nytt begrepp 'beskattningsbar person' okritiskt genomförs. Läsaren får genom detta arbete sålunda ett hjälpmedel att bedöma behandlingen av gällande rätt i skatteprocesser angående moms avseende såväl dåtid och nutid som för framtiden. På temat framtid berörs också något om den EU-grundlag som antogs vid toppmötet i Bryssel den 17-18 juni 2004, men som tills vidare lagts på is efter folkomröstningarna i Frankrike och Holland. EU-grundlagen kommer att ersätta EG-fördraget om den ratificeras av EU25-länderna. Redan nu kan emellertid konstateras att de rättskällehierarkiska problem som här berörs inte påverkas av en sådan förändring mera än att EG-rätt får benämnas EU-rätt i stället.

Björn Forssén är advokat och har sedan 1985 arbetat med framför allt företagsbeskattning inom skatteförvaltningen och på advokatbyrå. Sedan 1994 har han sin egen praktik i Stockholm med affärsjuridisk och skatterättslig inriktning.

STIFTELSEN INSTITUTET FÖR VIDAREUTBILDNING AV JURISTER, SAMHÄLLSVETARE OCH EKONOMER
Nybrogatan 39, Box 5192, 102 44 Stockholm, Tfn 08-459 19 90, Fax 08-662 79 92
E-post vjs@vjs.se, hemsida www.vjs.s